

Kukelikun

är inte ovanliga i försvaret för isolationismen, men ett par särskilt vackra exempel har på senaste tiden förekommit i Stockholms-Tidningens upplysningsverksamhet. För ett par veckor sedan framhöll hr Herman Stolpe med stöd av Kant krigens olämplighet och uttryckte sin oro inför stormakternas bristande samarbetsvilja. Menlösheterna kulminerade i den tröstande satsen: "Med alla sina fador klargör dock kriget för miljoners människor att krigets väg är absurd, och härigenom växer fram en allt starkare vilja att göra en fredsbyggande insats."

Hr Stolpe har ostridigt rätt; utan krig ingen fredsörelse, ja, inte ens någon neutralitet.

Ett redaktionellt inlägg mot Vilhelm Moberg i går har sam-

ma ostridighet och samma förkrossande tyngd. "Annu har intet land frivilligt gått i krig, om det inte blivit angripet eller självt varit angripare", det är slutet och summan av visdomen. Endast den kommer i krig som angriper eller försvarar sig — en beaktansvärd tanke. Med ordet "frivilligt" blir tanken inte bara betydelsefull, utan nästan svårtillgänglig.

HISTORISK BAGATELL

Legationsrådet *Leo Sager*, under tiden 1917—1925 anställd i utrikesdepartementet, efterlämnade vid sin död för ett par år sedan förarbeten till ett större historiskt verk. Det ofullbordade manuskriptet har nu i överarbetat skick publicerats jämte en kort biografi över Sager av fil. dr Carl-Fredrik Palmstierna (*Bismarck, Alexander II och Gortjakov*, Norstedts, 6: 75). Sager var en egenartad och ur många synpunkter sympatisk person. Om hans skrift är däremot inte mycket gott att säga. Den innehåller en rad från skilda håll hopplöskade notiser, som snarast verkar excerpter; de historiska förlopp som berörs har ojämförligt mera ingående och sakkunnigt behandlats av andra författare. En del anekdoter och detaljer gör några sidor i boken roande; författarens reflexioner — både i själva skriften och i Palmstiernas citat — är emellertid av ytterligt enkel beskaffenhet. Dyliga åktstycken kan vara av intresse för vänner, men något skäl att bära fram dem för allmänheten finns inte — i varje fall inte pietetsskäl.

HERBERT TINGSTEN